

OPONENTSKÝ POSUDEK NA HABILITAČNÍ PRÁCI

Jméno autora: PHDR. THDR. MGR. NOEMI BRAVENÁ, TH.D., PH.D.

Název pracoviště: UNIVERZITA KARLOVA, HUSITSKÁ TEOLOGICKÁ FAKULTA

Název práce: TEOLOGIE DĚTÍ – VZNIK, DEFINICE, ZÁKLADY METODOLOGIE A OBOROVÉ DIDAKTIKY

Rozsah práce: 283 stran

Habilitační práce dr. Noemi Bravené splňuje všechna formální a obsahová kritéria pro tento druh písemného projevu. Práce má jasnou a logickou strukturu. Je psána čistě a čtivě, aniž by ztratila vědecký ráz. Její autora je již erudovanou akademičkou, která dokáže tvůrčím způsobem propojit svoji vědeckou činnost v její interdisciplinaritě. Široký záběr jejího vzdělání jí totiž umožňuje vytvořit originální syntézu poznatků z teologie, psychosociálních věd, učitelství filozofie, etiky a náboženství a z aplikované etiky.

Habilitační práce je tak důstojným vyvrcholením její pedagogické a vědecké práce v oborech náboženské pedagogiky, didaktiky, spirituality a duchovní péči dítěte a dětské hermeneutiky. Aktivně se snaží o přesah a dopad své vědecké práce do zahraničí, o čemž svědčí i skutečnost, že je mimo jiné členkou České pedagogické společnosti a mezinárodní skupiny náboženských pedagogů Child Theology Network.

Téma práce je aktuální a v českých zemích novátorské. Je zřejmé, že podobná monografie v českém teologickém prostředí chybí a Bravená toto bílé místo teologie zaplnila s pečlivostí jí vlastní. Představuje tak nový obor teologie dětí, kterého je protagonistkou a svým způsobem i zakladatelskou v českých zemích.

Po obsahové stránce je práce kvalitní, přehledná. Epistemologie oboru teologie dětí jako aktuální téma a obor, včetně metodologie a didaktiky jsou popsány v prvních čtyřech částech. Pátá část se již věnuje novým tématům teologie dětí. Jejím cílem bylo představit nový obor teologie dětí, vyvrátit miskoncepce o tomto oboru, zpřehlednit metodologii pro českého i slovenského (příp. polského) výzkumníka, vyjasnit problém práce s kategoriemi, vyjasnit postupy při analýze a vyhodnocování dat, a na konkrétních příkladech z výzkumných šetření a sond ukázat některé aktuální problematiky. Teoretická východiska a předpoklady oboru jsou popsány jasně, přesně a konkrétně a zasluhují si pozornost.

Důležitou metodou k vyhodnocení vlastního bádání a šetření Bravené slouží interpretační metoda – dokumentární metoda německého sociologa Ralpa Bohnsacka, kterou ovšem využije vlastním přístupem. Neméně podnětné informace přináší Bravené didaktické postupy, které mají iniciovat teologizování s dětmi. Rozebírá mimo jiné problematiku dětských biblí a biblických příběhů pro děti. Vhodně rozlišuje metodické přístupy u teologie pro děti, teologie s dětmi a teologie dítěte. A opět správně rozlišuje mezi dětskou filosofií a teologií.

Teologicky cenným je jistě Bravené ekumenický záběr a otevřenost v konfrontaci různých teologických pohledů, kdy představuje autory jako Karel Rahner, Rudolf Horský, Anton A. Bucher, Friedrich Schweitzer. Jako spojující červená nit' se jí táhne aplikace poznatků do českého prostředí a definování oboru v rámci jeho interdisciplinarit.

Kromě teoretické části a základního výzkumu má práce i praktickou část ve formě kvalitativního výzkumu. Bravená překládá všechny náležitosti pro tento druh výzkumu s originálním výzkumným designem teologie dětí – teologicky zakotvené teorie Gerharda Büttnera. Ve vlastním výzkumu využívá kombinaci dotazníku a rozhovoru s doprovodnými metodami jako dětská psaná a kresebná vyjádření, případně dětská narace teologického obsahu biblického příběhu. Zpracování praktické části proběhlo standardně pomocí kódování a kategorií. Analýza dat svědčí o Bravené erudici i v této problematice, přičemž přináší důležité informace pro obor z empirického šetření, což u teologických oborů zaměřených především na dedukci není až tak běžné. Právě induktivní přístup je obohacením metod v teologickém bádání a Bravená vyšlapává tomuto přístupu cestu.

Závěr představuje poměrně stručné shrnutí práce. Do rozpravy by jistě bylo vhodné zařadit i limity vlastní práce a výhledové perspektivy oboru s návrhy dalšího šetření. V čem by například spočívala originalita české teologické školy teologie dětí jako další kamínek do představované mezinárodní mozaiky? To by mělo zaznít na obhajobě této habilitační práce.

Po formální stránce má práce všechny náležitosti. Autorka dostatečně a správně odkazuje na zdroje. Její inspirací jsou především relevantní zdroje od německy a anglicky píšících autorů, nicméně zmiňuje již první vlašťovky pro obor z oblasti Slovenska a Polska. Pro lepší přehlednost mohla být použitá literatura rozdělena na primární, sekundární, články a další zdroje. Četnost použitých pramenů však vypovídá o komplexním přístupu a kvalitním zpracování současného stavu poznání.

Osobní poznámka: Habilitační práci jsem si přečetl s chutí a zásadním způsobem obohatila mé teologické poznání. Nelze než vyslovit naději, že zde pod vedením dr. Bravené vzniká nejen nový teologický obor, ale rovněž jsme svědky zrodu nové teologické školy s mezinárodním přesahem.

Celkové hodnocení práce

Práce potvrzuje a podstatně rozšiřuje poznatky jiných autorů, přičemž v českém prostředí je originální a novátorská.

Závěr

Doporučuji práci přijmout v předložené formě a na jejím základě doporučuji udělit dr. Bravené titul docentka.

Chrudimí 21. března 2022

doc. RNDr. ThLic. Karel Sládek, Ph.D., MBA